

Yttrande

Datum
2020-12-09
Ert datum
2020-10-22

Vårt dnr
035/2020-4.1.1
Ert dnr
5.4.18-15873/2020

Sidnr
1(2)

Jordbruksverket
Djurhälsoenheten
Kersti Andersson

Ansökan om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade sareptasenapen RF3 Canola Quality (EFSA: EFSA- GMO-NL-2019-158)

Yttrande

Baserat på det underlag nämnden tagit del av bedömer vi att livsmedel och foder från sareptasenapen RF3 Canola Quality inte innebär någon ökad risk för hälsa eller miljö jämfört med den konventionella motsvarigheten. Märkningslagstiftningen ger den som av andra skäl vill undvika den genetiskt modifierade grödan möjlighet att göra det.

Bakgrund

BASF Agricultural Solutions Seeds US LLC har ansökt om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade sareptasenapen (*Brassica juncea*) RF3 Canola Quality. Ansökan omfattar import och bearbetning och användning av sareptasenapen som livsmedel och foder.

Sareptasenap är en korsning mellan två andra *Brassica*-arter, *Brassica nigra* och *Brassica rapa*. Den odlas fram för allt för att extrahera olja ur fröna och för att producera mjöl som används till foder. Sareptasenap odlas också som bladgrönsak.

Rapsen RF3 bär på samma gener som RF3 Canola Quality och är sedan tidigare godkänd för import och bearbetning och användning som livsmedel och foder.

RF3 används i kombination med rapsen MS11 och är ett system för att förhindra självbefruktning vid produktion av hybridutsäde. Hybridutsäde framställs genom att två inavlade föräldralinjer som sinsemellan är olika korsas med varandra. Genom att odla en moderlinje som är hansteril (saknar fungerande pollen) intill en faderlinje (som producerar pollen) vet förädlaren att de fröer som produceras är den enhetliga korsningsprodukt som eftersträvas. MS11 har tillförts en gen som gör den hansteril och RF3 bär på en gen som återställer fertiliteten i hybrididen. Den aktuella sareptasenapen har tagits fram genom att först korsa konventionell sareptasenap med rapsen RF3 och därefter upprepade gånger återkorsa hybrididen med sareptasenap.

Sareptasenapen RF3 Canola Quality bär också på en gen som ger den tolerans mot herbicider baserade på glufosinat.

Överväganden

Via konventionella korsningar har sareptasenapen tillförts gener från den genetiskt modifierade rapsen RF3, en raps som redan är godkänd inom EU.

Ansökan omfattar inte odling, men en möjlig spridningsväg skulle kunna vara via spillplantor som kan uppkomma vid transport och hantering av frön. Under kontrollerade förhållanden kan sareptasenap korsas med bland annat raps, men under naturliga förhållanden är det mycket ovanligt att den korsar sig med andra arter. Sareptasenap är sällsynt förekommande i Sverige men kan påträffas på ruderatmark, till exempel vid hamnar och på bangårdar.

I lagstiftningen ställs krav på övervakning av oförutsedda händelser inklusive övervakning av spillplantor i samband med import. Vad som krävs i det enskilda fallet framgår av kommissionens beslut vid ett eventuellt marknadsgodkännande.

Sverige importerar inget genetiskt modifierat foder, och livsmedel som innehåller, består av eller producerats från genetiskt modifierade grödor är sällsynta.

Etisk bedömning

Nämnden bedömer att import och bearbetning och användning av sareptasenapen RF3 Canola Quality är etiskt acceptabelt. Eftersom produkter som består av, innehåller eller framställts från den aktuella sareptasenapen kommer att märkas så respekteras konsumenternas valfrihet.

Inom EU sker bearbetningen av frön till största delen vid anläggningar nära importhamnen. Det därför inte sannolikt att spillplantor etablerar sig på jordbruksmark. Detta och det faktum att övervakning av oförutsedda händelser är ett krav enligt lagstiftningen gör att risken för inblandning i konventionellt utsäde över de 0,9 procent som lagstiftningen medger torde vara försumbar.

Beslut i detta ärende har efter föredragning av Marie Nyman fattats av ledamöterna Mari Andersson, Stefan Johansson, Malin Larsson, Johan Hultberg, Josef Fransson, Daniel Bäckström, Magnus Oscarsson, Stellan Welin, Ulrika Egertsdotter, Stefan Jansson, Martin Weih, Maria Björkman, Lars Ehlund-Richter samt tjänstgörande ersättare Birger Lahti, Marianne Åhman, Emma Nohrén, Britt Berglund. Vid ärendets slutliga handläggning utan att delta i avgörandet deltog även ersättarna Staffan Eklöf, Helena Vilhelmsson, Sven Ove Hansson, Christina Dixelius samt tjänstemännen Marie Nyman och Mia Olsson.

Mari Andersson

Marie Nyman

Reservation

Vi reserverar oss mot nämndens beslut att tillstyrka företaget BASF Agricultural Solutions Seeds US LLC har ansökan om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade sareptasenapen RF3 Canola Quality (EFSA: EFSA- GMO-NL-2019-158)

Sareptasenapen har bland annat modifierats så att den bär på en gen som ger den tolerans mot herbicider baserade på glufosinat. Vi vill se en minskad användning av kemiska bekämpningsmedel och ger det helt fel signaler att tillåta import och användning av majs som i princip är designad för fortsatt användning av dessa bekämpningsmedel.

Emma Nohrén, Miljöpartiet
Birger Lahti, Vänsterpartiet